

دولت جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت تحصیلات عالی
پوهنتون هرات
معاونیت امور محصلان
مدیریت اجراییه فارغان و پروگرام ماستری

نقش محصل

۱۳۹۷

نقش محصل

قشر محصل قشر هدفمندی است که در بستر فرصت‌ها و امکانات پوهنتون کسب علم می‌نماید و بعد از فراغت وارد جامعه می‌شود. در این پروسه تکامل، وی با نقش‌های مختلفی مواجه می‌گردد که برای هر چه بهتر درخشیدن در این نقش‌ها اقتضاء می‌رود آگاهانه عمل نموده و نکات آتی را مدنظر داشته باشد.

۱) نقش محصل در قبال خود

۱. تعیین هدف

انتخاب هدف در زندگی محصل، موجب تمرکز قوه‌ی فکری او می‌شود، به او قاطعیت و جدیت می‌بخشد، او را از سردرگمی نجات داده، در مدیریت زمان به او کمک می‌کند.

محصلی که هدف والای زندگی خود را می‌داند، فرصت‌ها را می‌سازد و منتظر رسیدن فرصت‌ها نمی‌ماند، محصل باهدف بر اطرافیان خود تأثیر می‌گذارد و هدف‌داری به وی سرعت عمل، انتخاب مؤثر و صراحت خاصی می‌بخشد.

۲. مطالعه

دوران تحصیل بهترین فرصت برای مطالعه است، محصل باید در اولین روزها پس از ورود به پوهنتون، خود را به مسئول کتابخانه معرفی نموده بعد از ثبت‌نام کتاب‌های موردنیاز خویش را جستجو و دریافت نماید.

۳. پرسشگری

سؤال کردن پایه‌ی تمام پیشرفت بشر است. محصل باید به نهادینه شدن فرهنگ پرسشگری کمک کند؛ همه‌ی تلاش خود را صرف پاسخ به سؤالاتی نماید که در ذهن اش شکل می‌گیرد.

۴. مدیریت زمان

زمان عنصری باارزش تر از طلا است، زمان معادل عمر و زندگی انسان است. عمر آدمی و به خصوص بهار زندگانی (جوانی) و از آن خاص تر دوران محصلی بسیار گذرا و محدود است. پس محصلان باید در حد توان، از موانعی که باعث ضیاء وقتشان می شوند دوری جویند. راهکارهای بسیاری در مدیریت زمان وجود دارد. مهم ترین راهکار برای این امر اصل اولویت بندی امور است.

۵. آگاهی از هویت خویش

هویت یعنی شاخص های ارزیابی هر ملت، این شاخص ها عبارت اند از: ۱- دین ۲- تاریخ ۳- فرهنگ. محصل هر یک این شاخص ها را پیرامون ملت خود می داند و مطالعه و پرسش پیرامون شناخت هویت از اولویت های او می باشد.

۶. مطالعه ی اندیشه های متفاوت

مطالعه و شناخت محصلان از اندیشه ها و جریانات فکری نه تنها باعث می شود تا با صاحبان دیگر اندیشه ها ارتباطی مسالمت آمیز داشته باشند؛ بلکه باعث می گردد خود را آماده دفاع در مقابل تهاجم اندیشه های نو علیه هویت، نمایند.

۷. تقویت مهارت ها

محصل باید بر مهارت هایی چون کار با کامپیوتر، اینترنت و استفاده از زبان انگلیسی تسلط داشته باشد.

۲) نقش محصل در قبال پوهنتون

۱. از بین برنده دیوار بین پوهنتون و دنیای واقعی

جهت افزایش کارایی و کاربرد علوم در دنیای واقعی، محصل می‌تواند در مراکزی که به رشته‌ی تحصیلی او مرتبط هستند، داوطلبانه به فعالیت مشغول شود و تجربیات دنیای واقعی را کسب کرده و آموخته‌های تازه‌ی خود را در صنف درسی مطرح نموده، باعث غنای محتوای درسی و نوآوری در این زمینه گردد.

۲. تحقیق

محصلان می‌توانند با بازنگری و بررسی عملکردهای بسیاری از موضوعات پیشین و تطبیق دوباره‌ی آنها با علم روز و اصلاح آن کمکی به عرصه‌ی تحقیق و پژوهش نمایند.

۳. جلوگیری از تندروی‌ها و جناح‌بندی‌ها در پوهنتون

محصلان باید از افراط و تفریط پرهیز و استقلال فکری را در پوهنتون حفظ نمایند.

۴. ارج‌گذاری به جایگاه اساتید

اساتید وظیفه‌ی تعلیم و تربیه و انتقال دانش را به عهده‌دارند. ارج‌گذاری به مقام اساتید نمایانگر اهمیت دادن به تعلیم و تربیه است. هنگامی که جایگاه این قشر فراموش شود، جامعه به سوی نابسامانی گام بر خواهد داشت.

۵. ایجاد ارتباط سالم با محصلان دیگر

احترام متقابل با سایر محصلان، نظریات و ایده‌های آنها منجر به ایجاد محیطی مملو از صمیمیت و مشارکت گردیده که تبعاً دستاوردهای برجسته‌ای به دنبال خواهد داشت. در چنین فضای ارتباطی این وظیفه همه محصلان است که یکدیگر را در شناخت رسالت واقعی محصل کمک نموده و از تمام ظرفیت‌های خود استفاده نمایند.

۱) نقش محصل در قبال جامعه

جامعه گروهی از افرادی است که معمولاً ارزش‌ها، الزامات و منافع را به اشتراک می‌گذارند. از آنجایی که پوهنتون همواره نقش قابل ملاحظه‌ای در عرصه‌های فرهنگی، اجتماعی و سیاسی جامعه داشته، مبدأ همه تحولات جامعه بوده است. در واقع اصلاحات اجتماعی تابعی از اصلاحات پوهنتون اند. در این راستا محصلان قشر آگاهی هستند که می‌توانند در جامعه نقش مؤثری ایفا نمایند و یک ستون مهم در ساخت‌وساز و تعلیم و تربیه جامعه باشند. آنان برای اینکه بتوانند نقش خود را کامل و به شیوه‌ای درست ادا نمایند باید در کنار سایر اقشار جامعه و مردم باشند. محصلان باید اهمیت ارتباط بین یک فرد و جامعه را درک کنند. انسان متعلق به یک جامعه است و محصل بخش مهمی از آن می‌باشد. محصلان نمی‌توانند در انزوا کامل از زندگی اجتماعی زندگی کنند. اگر محصلان بتوانند در پوهنتون، علم و ایمان را با یکدیگر همراه سازند، می‌توانند به‌عنوان یک قشر تحصیل کرده، فرآیند روشنگری اجتماعی را به دست گیرند. محصلان امروز رهبران فردا هستند، بنابراین آن‌ها باید وظایف خود را برای خیر جامعه خود انجام دهند. تحصیل مشغله‌ی اصلی دانشجویان است؛ اما باوجود جوان بودن و پرنرزی بودن، آن‌ها می‌توانند در اوقات فراغت، خود را در اشکال مختلف کار اجتماعی سهیم سازند.

آنان نقش‌هایی که برای رفاه و بهبود جامعه باید در نظر داشته باشند قرار ذیل است:

۱. خدمت به جامعه از طریق به‌کارگیری علم و دانش و هدایت فکری و اجتماعی مردم

برای رفاه و بهبود جامعه، نقش اصلی محصلان، جمع‌آوری معلومات، دانش و حکمت و عملی ساختن آن در سطح جامعه است، آنان نباید وقت گران‌بهای خود را بیهوده هدر دهند.

۲. شناخت نیازها و مشکلات مردم و مشارکت در رفع آن‌ها، کمک به دولت در برنامه‌ریزی‌ها

محصل در بطن جامعه قرار دارد، باید نسبت به آنچه پیرامون او رخ می‌دهد آگاه باشد و موضع خاصی داشته، درصدد حل مشکلات و معضلات برآید.

۳. مقابله با رواج سطحی‌نگری در جامعه

محصل باید از طریق انجام مطالعات عمومی عمیق و اجتماعی قوه تجزیه و تحلیل خویش را افزایش داده با سطحی‌نگری در اجتماع مبارزه نماید. محصل آداب و رسوم مردم جامعه خود را می‌شناسد و باید با به‌کارگیری روش‌های مناسب به اصلاح آن‌ها پردازد.

۴. تقویت روحیه جمعی

خطر جدی‌ای که امروز جامعه ما را تهدید می‌کند نگاه خردگرایانه محصلان است. به این معنا که تمام هدف محصل از تحصیل، صرف تأمین آینده خودش می‌باشد. در صورتی که محصل باید نسبت به جامعه خود احساس تعلق داشته باشد و برای پیشرفت و سعادت کشورش تحصیل کند. با این روحیه است که محصل در راستای رسیدن به اهداف خویش به جامعه‌ی خود نیز خدمت می‌کند.

۵. ایستادگی در مقابل انحرافات

از محصلان که آینده جامعه به دست آنان است توقع می‌رود تا با آشنایی هر چه بیشتر از افکار و اندیشه‌های اسلامی آن‌گونه که شایسته است به وظیفه و مسئولیت خود در قبال کشور و ملت عمل کنند چراکه نجات پوهنتون و دانش‌آموختگان آن از انحراف، نجات ملت و کشور از تباهی است.

۶. مبارزه با عوامل عقب‌ماندگی

محصلان به‌عنوان شخصیت‌های مطرح آینده اجتماع، باید بیدار و آگاه بوده و با تمامی عوامل عقب‌ماندگی؛ تبعیض، تفرقه، هواهای نفسانی و فساد مبارزه کنند.

۷. دفاع از دین مقدس اسلام و وطن

وظیفه عموم مسلمانان و بالخصوص روشنفکران و محصلان است که برای دفاع از اسلام عزیز و حفظ احکام حیات بخش آن که ضامن استقلال و آزادی است و دفاع از وطن خویش، از فرصت‌ها استفاده نموده به آگاه‌سازی جامعه خود و سایر ملت‌ها بپردازند.

۸. مبارزه با بی‌سوادی

محصلان باید در مبارزات سوادآموزی نقش فعال داشته و بی‌سوادی را که عامل اکثر بدبختی‌های جامعه است، کاهش دهند.

۹. انجام فعالیت‌های رضا کارانه

محصل باید در راستای کمک به جامعه خود تا حد امکان به همکاری با انجمن‌های اجتماعی و راه‌اندازی برنامه‌های رضا کارانه از قبیل ایجاد نهادهای خیریه، کمپاین‌های اهدای خون، مراکز آموزشی، کتابخانه‌ها و غیره در سطح جامعه بپردازد.

۱۰. مبارزه با فعالیت‌های ضداجتماعی

این محصلان هستند که باید مسئولیت مبارزه با فعالیت‌های ضداجتماعی برخی از افراد فاسد را بر عهده گیرند.

۱۱. مبارزه با مواد مخدر و مسکرات

محصلان باید فداکاری کنند تا مواد مخدر و نوشیدنی‌های الکلی و غیره را از جامعه خود ریشه کن کنند.

۱۲. تلاش برای حل بحران‌های عمومی

در صورت رخداد یک بحران عمومی انتظار می‌رود که محصلان به‌جای ترک وطن خویش، برای کمک به جامعه خویش در ردیف اول صف قرار گیرند.

در صورتی که محصلان از نقش خود در قبال جامعه آگاه باشند و به آن عمل کنند به‌طور یقین شاهد کاهش آسیب‌های موجود از جمله فاصله گرفتن پوهنتون و محیط اکادمیک از دردهای جامعه و در مقابل، رشد شاخص‌های کیفی فرهنگی، سیاسی، مذهبی، علمی و تخصصی پوهنتون خواهیم بود که همه مردم از آن بهره‌مند می‌شوند.